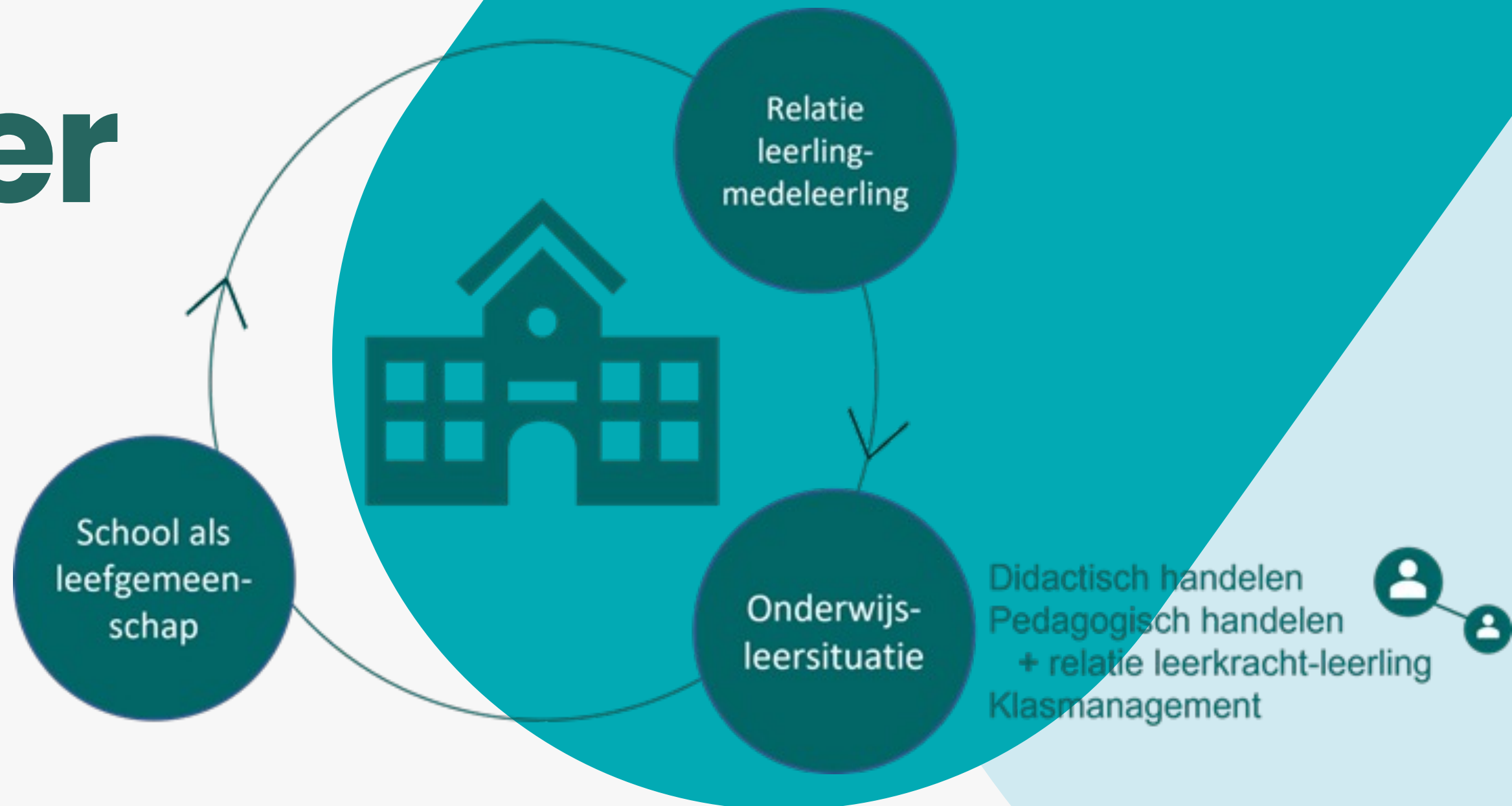

Analyse onderwijsleer situatie

Marleen Milleville & Laetitia Bokestael
februari-maart 2024

Doelen

- Je weet hoe de bouwsteen van schoolcontext zich verhoudt tot het gehele Prodia-model
- Je weet wat de bouwsteen schoolcontext inhoudt.
- Je maakt kennis met de 'Analyse Onderwijsleersituatie' zoals opgemaakt door Prodia.
- Je kan met leerkrachten/schoolteam mee nadenken over onderwijsleersituatie.
- Je kent het belang van de leerkracht-leerling-relatie.

Evaluati

e

Het Prodia-model

[Zie website](#)

Macroniveau

Chronosysteem

[Naar prezi](#)

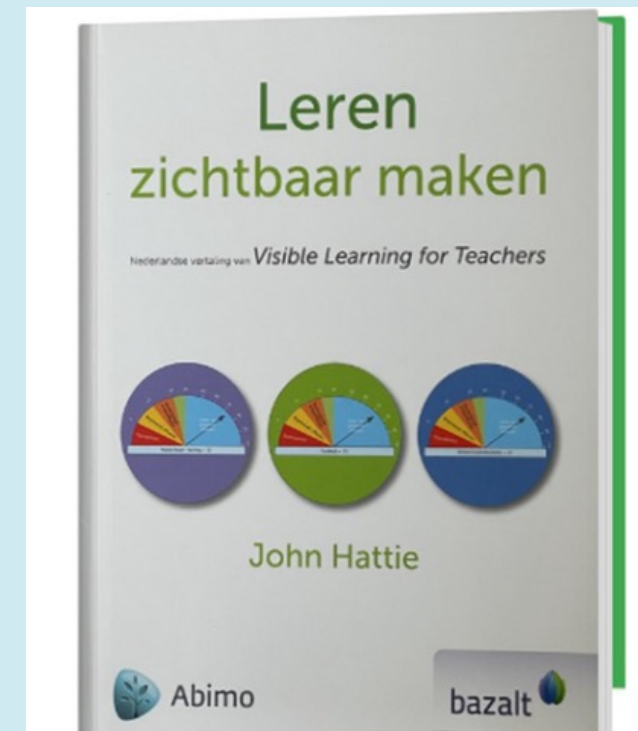
Evidence-based werken

What's in the name?

**PEDRO DE
BRUYCKERE**

Vlaams onderzoek

JOHN HATTIE

Internationale meta-analyse

Terug naar [inhoudsopgave](#)

Plaats volgende interventies in volgorde van effectiviteit

Invloed – interventie	
A	Thuis - Omgeving
B	Counseling van leerlingen
C	Angst-reductieprogramma's
D	Niet indiceren – niet labelen
E	Werken aan groepscohesie
F	Relatie leerkracht - leerling
G	Tijdelijk verwijderen uit de klas/time-out
H	Sociale vaardigheidsprogramma's
I	Relatie ouders & school
J	Sociaal economische status gezin
K	Preventie <u>ordeverstorend</u> gedrag (klas-school)
L	Werken aan positief zelfbeeld

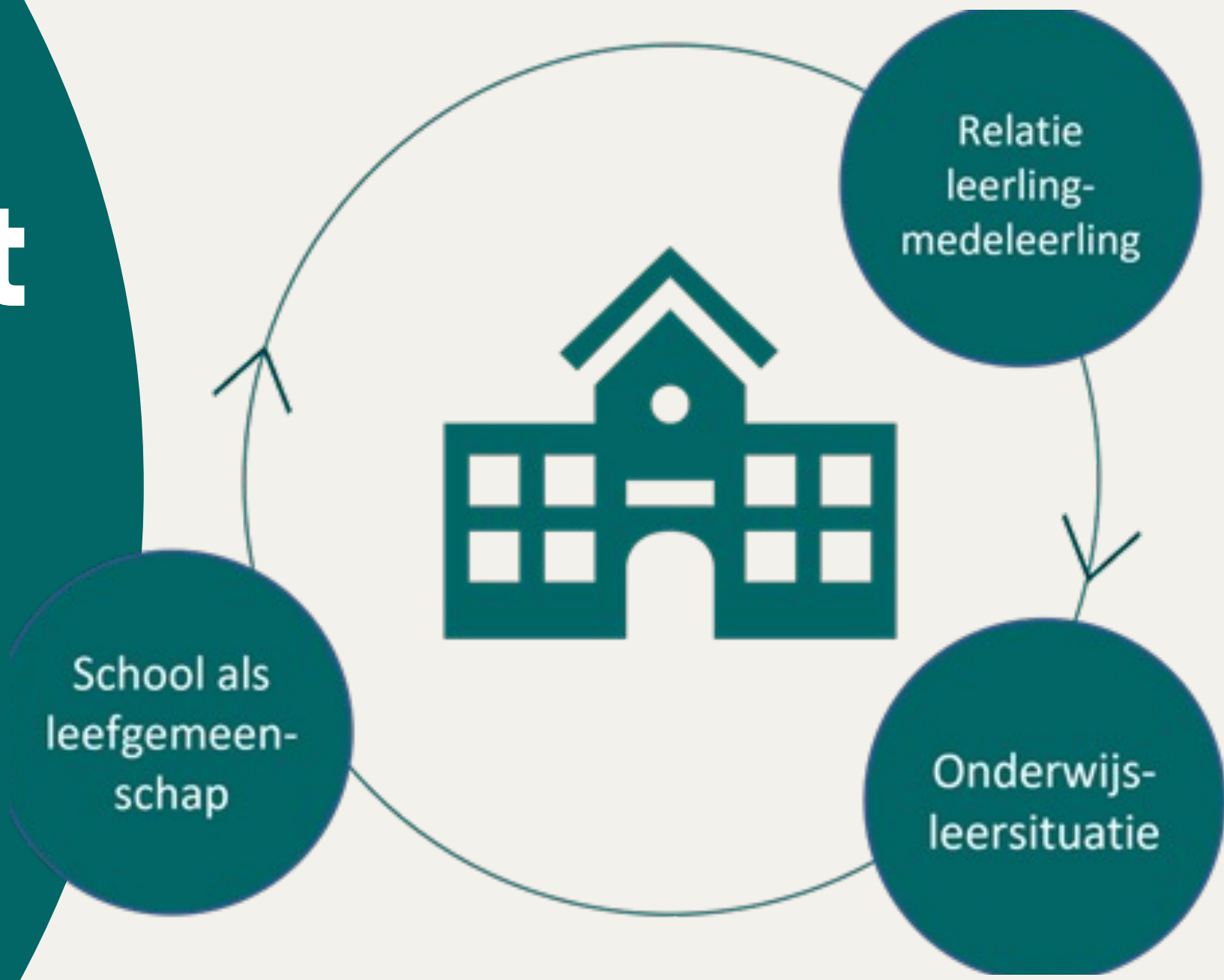
Hattie & Gedrag

Ranking: Boven 0.4 zeer effectief, tussen 0.0 en 0.4 licht effectief, onder 0.0 negatief effect

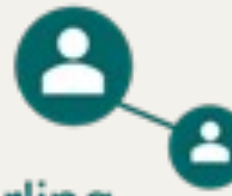
Interventie - invloed		Effect
K	Preventie ordeverstorend gedrag (klas – school)	0.86
F	Relatie leerkracht – leerling	0.72
D	Niet indiceren – niet labelen	0.61
A	Thuis – omgeving	0.57
J	Sociaal economische status gezin	0.57
E	Werken aan groepscohesie	0.53
I	Relatie ouders & school/leerkracht	0.51
L	Werken aan positief zelfbeeld (expl. CD & ODD)	0.43
B	Counseling individuele leerling	0.41
H	Sociale vaardigheidsprogramma's	0.40
C	Angst-reductieprogramma's	0.40
G	Tijdelijk verwijderen uit de klas/time-out	-0.15

Bouwsteen schoolcontext

Onderwijsleersituatie

Didactisch handelen
Pedagogisch handelen
+ relatie leerkracht-leerling
Klasmanagement

Oefening

OPDRACHT

Een tijdje geleden kreeg je een hulpvraag van de school over ... Naar aanleiding van je onderzoeksvraag, ga je vandaag observeren in de kleuterklas. Zo meteen krijg je beeldfragment te zien. Beeld je in dat je in deze klas zit als [Terug naar inhoudsopgave](#) observator.

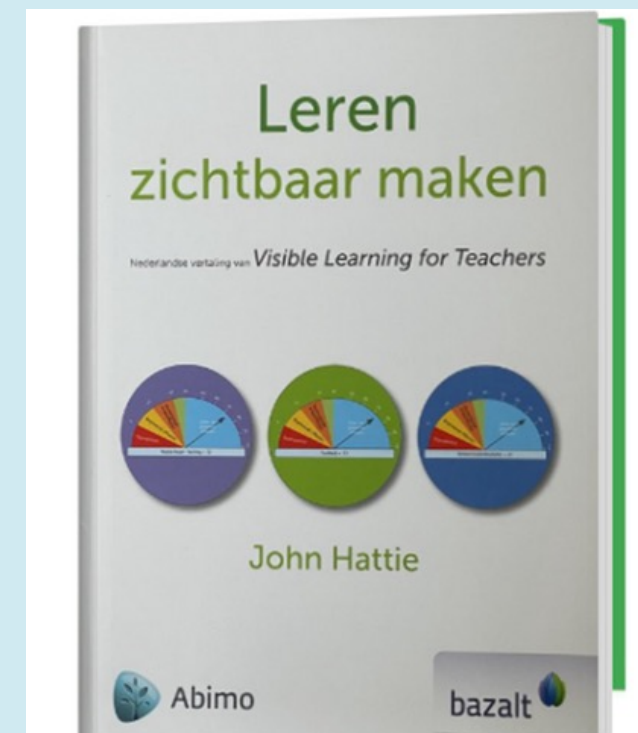
Evidence-based werken

What's in the name?

**PEDRO DE
BRUYCKERE**

Vlaams onderzoek

JOHN HATTIE

Internationale meta-analyse

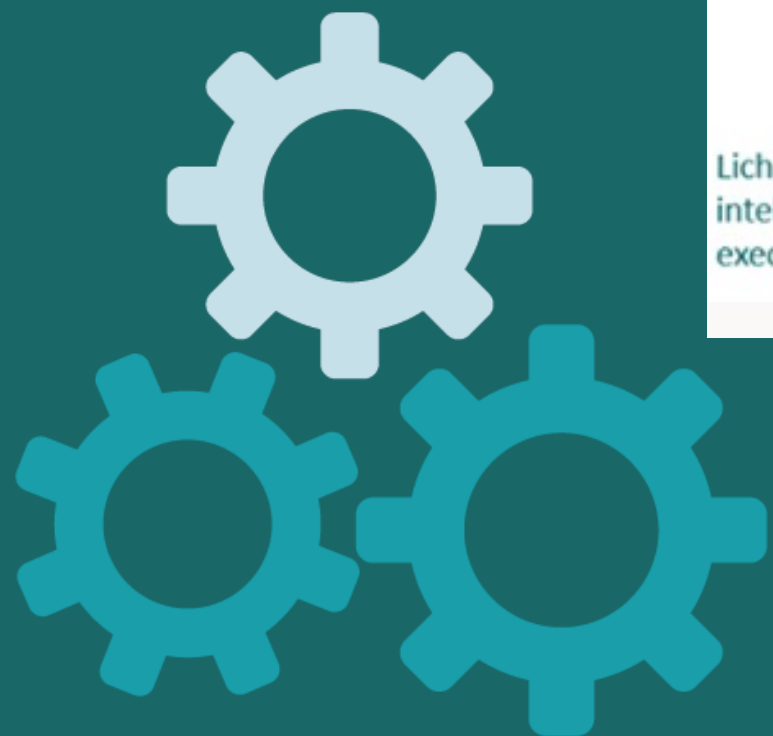
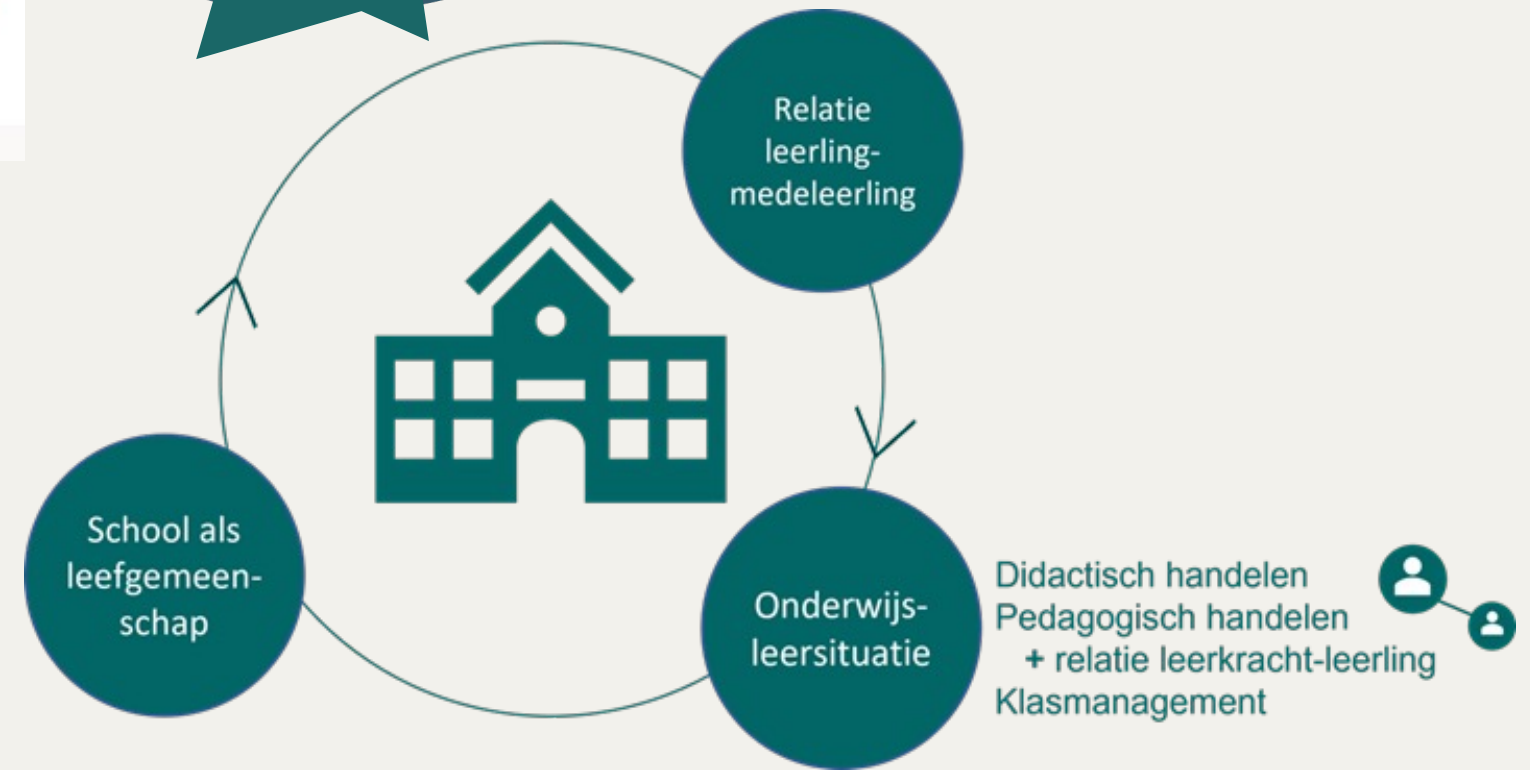
Terug naar **inhoudsopgave**

Uitgangspunt transactioneel

Wisselwerking en afstemming

opvoedingsvaardigheden en -stijlen
visie en beleving

De leerkracht is de best geplaatste persoon

Bron: Marc Mathyssen

We zijn het al een tijdje gewoon om niet te praten over het kind, maar met het kind. Wordt het niet eens tijd dat we ook praten met de leerkracht in plaats van over hem met de zorgcoördinator of leerlingenbegeleider?

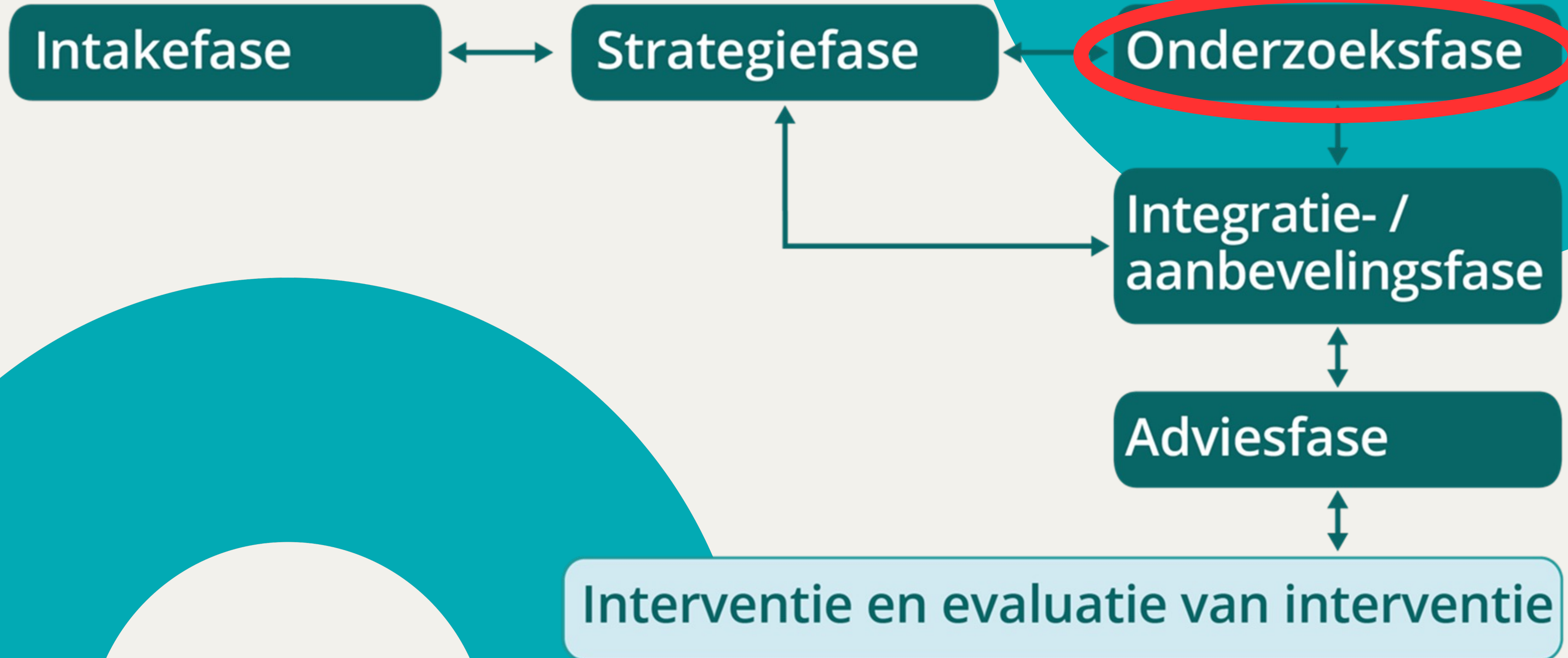

Document 'Analyse onderwijsleersituatie'

- Observatiedocument voor een CLB-medewerker
- In een HGD-traject
- Nood aan juiste kadering bij leerkracht

- Kan ook gebruikt worden in andere fasen van het zorgcontinuüm
- Mits kritische blik

Waar zitten we in de HGD-cyclus?

HGD-traject intakefase

Breder functioneren van de leerling
bevragen binnen zijn context

Voorbeeldvragen over de
onderwijsleersituatie die de CLB-
medewerker aan de (vak)klasleerkracht
kan stellen:

- Begrijpt de leerling de instructies in de klas?
- Kan de leerling het tempo volgen in de klas?
- Hoe gaat de leerling om met de feedback die je hem geeft?
- Hoe zou je je relatie met deze leerling omschrijven?
- Houdt de leerling zich makkelijk aan de afspraken en regels?
- Waar zit de leerling in de klas? Heb je voldoende mogelijkheden in je klaslokaal om voor andere bankopstellingen te kiezen?

HGD-traject onderzoeksfase

Wat en hoe onderzoeken: tabel ADP ahv het Prodia-model

BOUWSTEEN SCHOOLCONTEXT		
Wat onderzoeken?	Niet-limitatieve lijst categorieën ICF-CY	Hoe onderzoeken?
ONDERWIJSLEERSITUATIE		
<ul style="list-style-type: none"> - Didactisch handelen - Pedagogisch handelen - Klasmanagement	EXTERNE FACTOREN	<ul style="list-style-type: none"> Gesprek met leerling, ouders en leerkracht Observatie Analyse van beschikbare gegevens Aanpak uitproberen en effect ervan nagaan

Analyse onderwijsleersituatie

Relatie
leerling

Onderwijs-
leersituatie

Didacti
Peda
+

Tip: gebruik links om naar een andere pagina in je presentatie te gaan.

Hoe: markeer tekst, klik op het link symbool op de werkbalk en selecteer de pagina in je presentatie die je wilt koppelen.

- Didactisch handelen
- Pedagogisch handelen
  - Relatie leerkracht-leerling
- Klasmanagement

Analyse onderwijssituatie en toelichting

Toelichting bij de analyse

Analyse is opgedeeld in: didactisch handelen, pedagogisch handelen en klasmanagement

1e kolom

Handelen van de leerkracht met afvinkhokje

2e kolom

Dit leerkrachtengedrag heeft een +, - of geen effect op de

Wat heeft de leerkracht nodig?

Wat heeft de leerkracht nodig om met deze leerling in deze klascontext in deze school aan de slag te kunnen gaan?

- Nood aan reflectie over zijn relatie met de leerling ....
- Nood aan feedback van zijn leerlingen
- Nood aan “weten wat werkt” in zijn klas met deze leerling...
- Nood aan ondersteuning op het vlak van klasmanagement bij leerlingen met...
- Nood aan beeldvorming van deze leerling

Ondersteuningsbehoeften leerkracht

Didactisch handelen

Goed lesgeven is de kernopdracht van de leerkracht.

Didactisch handelen - doelen stellen

Zorg dat de doelen uitdagend zijn

- Door dieper te graven, wees niet tevreden met het evidente antwoord
- Door klassieke opdrachten in een complexer/abstra

Verwoordt hierbij hoge verwachtingen

Buiten mijn mogelijkheden op dit moment

Wat kan ik met juiste bejegening

Comfortzone
(wat kan ik nu zelf)

Zone van naaste ontwikkeling

Leerkracht
of ouder

Interactie

Leerling

Zone van naaste ontwikkeling

Taken die de leerling zelfstandig kan uitvoeren

Taken op de grens van de mogelijkheden van de leerling, leren onder begeleiding

Taken die de leerling nog niet kan uitvoeren, ook niet onder begeleiding

Buiten mijn mogelijkheden
op dit moment

Wat ik kan
met juiste begeleiding

Comfort zone
(wat kan ik nu zelf)

Zone van de
naaste ontwikkeling

Hoge verwachtingen, hoge prestaties

Didactisch handelen - Feedback geven

Laat merken dat fouten maken mag!

Creëer een omgeving waarin leerlingen niet bang zijn om fouten te maken en ze durven te bespreken, zodat je minder tijd kwijt bent aan het opsporen en herstellen van die fouten!

Pedagogisch handelen

De leerkracht als model

Pedagogisch Handelen

Voorbeeldgedrag tonen

- Stelt zich op als rolmodel, laat bewust voorbeeldgedrag zien
  - Bevordert in woord en daad dat leerlingen elkaar respecteren en accepteren
- Laat merken dat

Relatie leerling - leerkracht

Klasmanagement

"Een leeromgeving creëren waarin onderwijzen en leren mogelijk wordt. Klasmanagement is een complex kluwen waarin veel factoren op elkaar inspelen, zoals organisatie en communicatie. Leraren associëren klasmanagement vaak met orde houden, maar het is meer. Voor mij heeft het nog het meest te maken met de sfeer in de klas. Met verbinding en betrokkenheid." Elke Struyf – Klasse

Klasmanagement - klasorganisatie

Zorgt voor een productief tempo in de klas

- door een verandering in de aanpak (bijvoorbeeld van een één-op-één gesprek naar een klasdiscussie)
- door activiteiten

Zorgt ervoor dat elke leerling op een actieve en betrokken manier aan het leren is

Houdt rekening met voorgaande leservaringen

sluit aan bij de voorkennis van leerlingen en

Klasmanagement - Regels en routines

- het binnenkomen en verlaten van de klas (drempel)
- het gebruik van hoeken in de klas, kasten en andere materialen, zoals potloodslijper, laptop en rekenmachine
- het vragen van hulp aan de leerkracht en de begeleiding tijdens het werken
  - het indienen van het huiswerk/taak
  - wat te doen als de klassikale opdracht klaar is
  - de verwachtingen ten aanzien van gewenst gedrag
- wat afgesproken grenzen zijn, evenals de consequenties bij overtreding

Drempel

Efficiënte routines

Klasmanagement - Omgaan met storend gedrag

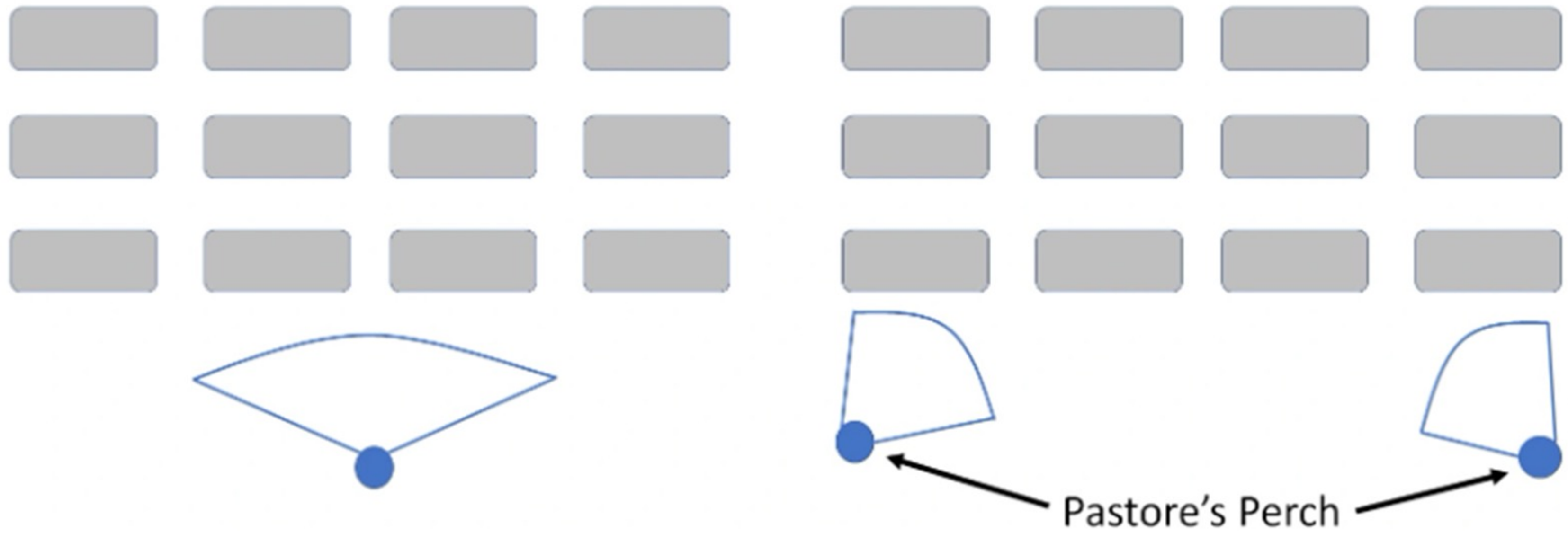
- Kijkt regelmatig de klas rond, stelt zich op in een hoek om de klas rond te kijken
- Spreekt bij ongewenst gedrag de leerling individueel en fluisterend aan (niet hardop klassikaal)
- Laat de groep niet 'meegenieten'.
  - Indien niet mogelijk, zorgt de leerkracht dat de storende leerling zo kort mogelijk in de schijnwerper staat
- Zegt bij ongewenst gedrag *hoe* de leerling het anders moet doen
  - in plaats van de leerling het foute of verkeerde gedrag in te wijven
- Looft de aandacht van de rest van de klas naar iets productievers
  - om de sfeer terug te normaliseren na klassikale tussenkomst bij storend gedrag van een individuele leerling
- Geeft complimenten op gedrag zoveel als mogelijk hardop klassikaal

Niets verstorend ingrijpen 1

Niet verstorend ingrijpen 2

Klasmanagement - Omgaan met storend gedrag

Klasmanagement - Inrichting van het klaslokaal

Oefening

OPDRACHT

Welke elementen uit de analyse zie je hier naar voor komen of kan je bespreken met de leerkracht?

[Terug naar inhoudsopgave](#)

Meer info?

MISSING LINK

©Ides Depotter, Jan Seys,
Marleen Milleville

Teach

Like a Champion 3.0

63 technieken waarmee je je leerlingen laat excelleren

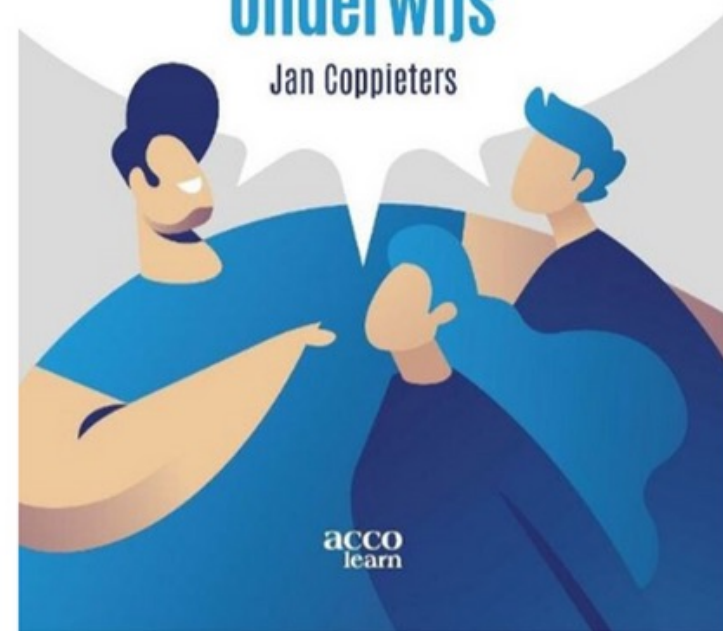

Doug Lemov

ced
groep
Alles leren is leuk is

Effectieve feedback in het onderwijs

Jan Coppieters

acco
learn

Albert Janssens

Zo lukt het

10 praktijktips voor goed basisonderwijs voor kinderen in kansarmoede (en alle anderen)

Garant

Pedagogisch handelen

Aandacht voor de leerkracht-leerling relatie is zorgdragen voor de leerling én de leerkracht.

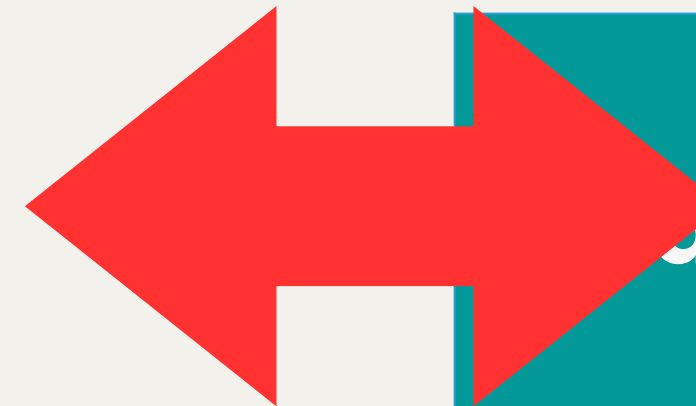
Leerkracht-leerlingrelaties zijn een belangrijke voorspeller voor de ontwikkeling van een leerling, zowel op vlak van hun schoolresultaten als voor hun sociaal functioneren en latere gedrag.

Conflictueuze relaties leerkracht - leerling

Bij de leerkracht

- demotivatie en gevoelens van hulpeloosheid en onzekerheid,
- verhoogde stress
  - negatieve gevoelens tov zichzelf als leerkracht

Bij de leerling

- emotionele onveiligheid
- een afname in motivatie
- verminderd schools presteren

Koenen, Vervoort, Kelchtermans, Verschueren & Spilt, 2017

gedragspro

In elk geval komt het welzijn van de leerkracht voor dat van de leerlingen(!)

Als de leerkracht goed in zijn vel zit, doet het de kinderen goed en zal zo ook hun welzijn bevorderd worden. Als de leerkracht niet in rust bij zichzelf thuis is, dan kan hij er ook niet echt zijn voor hen. Niets van wat hij doet als leerkracht zal enig verschil maken, als hij niet geworteld is in wie hij is.

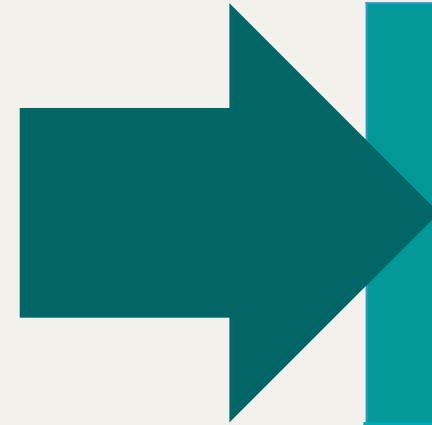
[Terug naar inhoudsopgave](#)

Bron: Marc Mathyssen

HGW-uitgangspunt transactioneel

**Focus op
probleem
gedrag
van de
leerling**

**Aandacht voor de
Ikr- II. Relatie**

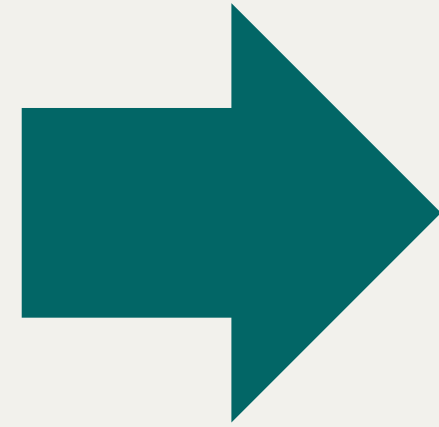
- Bevordering van flexibiliteit in het denken over de leerling
- Bevorderen van positieve gevoelens en verminderen van negatieve gevoelens

Waarom is het moeilijk om als CLB-medewerker het interactie- of relatieproblemen bespreekbaar te maken?

Tips bij gesprekken met leerkrachten

Gesprek = een reflectie gesprek

De CLB-medewerker stelt zich op als mede-onderzoeker

- Niet als expert!
- Niet sturen of beïnvloeden, maar vanuit een neutrale en accepterende houding luisteren.
- Gebruik gesprekstechnieken als samenvatten en echoën
- De leerkracht is immers degene die dagelijks met de leerling in relatie treedt!
- waarin ruimte is voor verwoording

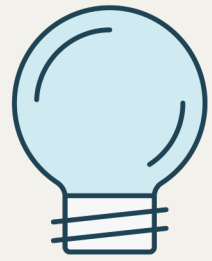
Tips bij gesprekken met leerkrachten

Stel je als CLB- medewerker op als luisterend oor

Beluister
frustraties,
benoem
emoties
adviseer niet
meteen!

Wat doe je indien de leerkracht observatie zegt : "Nu heeft Piet het gedrag niet gesteld!"?

Net dit als
ingangspoort
hanteren voor
het gesprek

Voorbeeldvragen

- Hoe voelt de leerkracht zich in contact met deze leerling?
- Ontleent de leerkracht positieve gevoelens aan het contact met deze leerling?
- Of zijn er veel negatieve gevoelens die de emotionele stabiliteit (EF!) van de leerkracht bedreigen?
  - Worden de negatieve gevoelens erkend?
- Kan de leerkracht de problemen bekijken vanuit het perspectief van de leerling?
- Hoe kijkt de leerkracht naar het moeilijk hanteerbaar gedrag van de leerling vanuit zijn rol als veilige basis en haven?

**Dank voor jullie
aandacht!**

Prodia

**Hier QR-
code voor
evaluatie
invoegen**

Uitgangspunt transactioneel

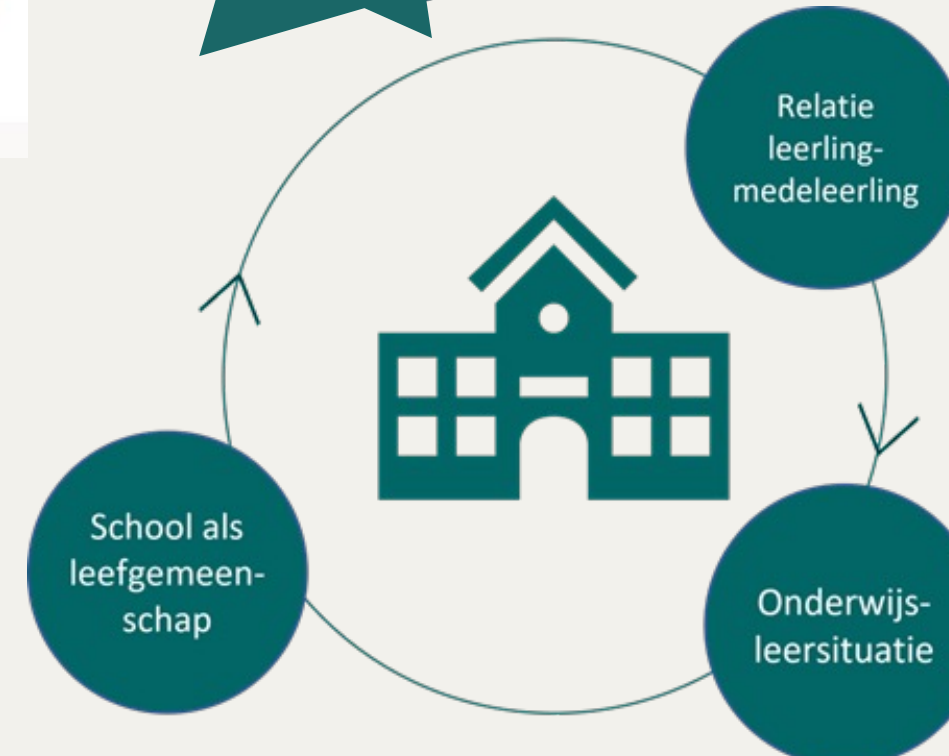
opvoedingsvaardigheden en -stijlen
visie en beleving

Opvoeding

Sociaal netwerk leerling en ouders
praktische ondersteuning
emotionele ondersteuning
normatieve functie

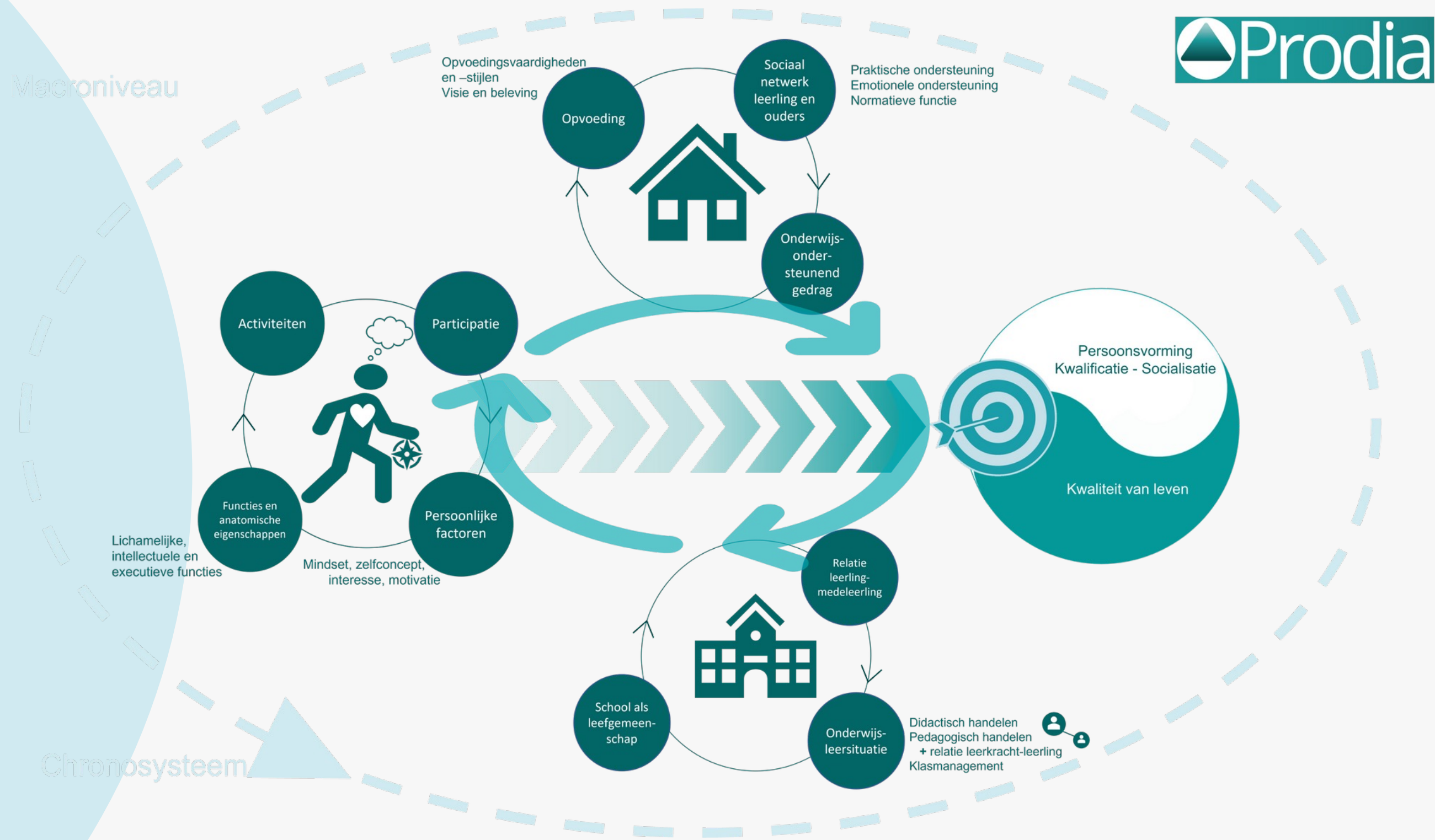
Onderwijs-
ondersteunend
gedrag

Analyse Onderwijs- eersituatie

- Integreert wetenschappelijke inzichten
- Wisselwerking & afstemming tussen bouwstenen (bio-psycho-sociaal)
- Onderwijsdoelen: op korte en lange termijn

Relatie
leerling -
leerling

Onder
leersit

Tip: gebruik links om naar een andere pagina in je presentatie te gaan.

Hoe: markeer tekst, klik op het link symbool op de werkbalk en selecteer de pagina in je presentatie die je wilt koppelen.

- [Het zorgcontinuüm](#)
- [Prodia-model](#)
- [Doelen van deze Prodia-dag](#)
- [Organisatie van de dag](#)

Organisatie van de dag

Kleur geeft aan in
welk lokaal je
moet zijn

Auditorium

Corneel Heymans
4.05

Jozef Guislain
4.06

9u30-10u45: Kwaliteitsvolle principes bij de
toeleiding naar Leersteun

11u-12u15: Oefenen op doelen, behoeften en
aanbevelingen a.d.h.v. een voorbeeldcasus

13u15-14u30: Hoe kan je als arts of PMW het HGD-
traject versterken?

14u45-16u: Verdieping Prodiamodel: Hoe
onderwijsleersituatie analyseren?

Organisatie van de dag

Kleur geeft aan in
welk lokaal je
moet zijn

Auditorium

Corneel Heymans
4.05

Jozef Guislain
4.06

Philippus van
Lansbergen
4.01

Het Prodia- model

Gebruik deze ontwerpbronnen in je
Canva Presentatie. Ontwerp ze!

Verwijder deze pagina voordat je de
presentatie geeft.

Het Prodia- model

Gebruik deze ontwerpbronnen in je
Canva Presentatie. Ontwerp ze!

Verwijder deze pagina voordat je de
presentatie geeft.

Het Prodia- model

Gebruik deze ontwerpbronnen in je
Canva Presentatie. Ontwerp ze!

Verwijder deze pagina voordat je de
presentatie geeft.

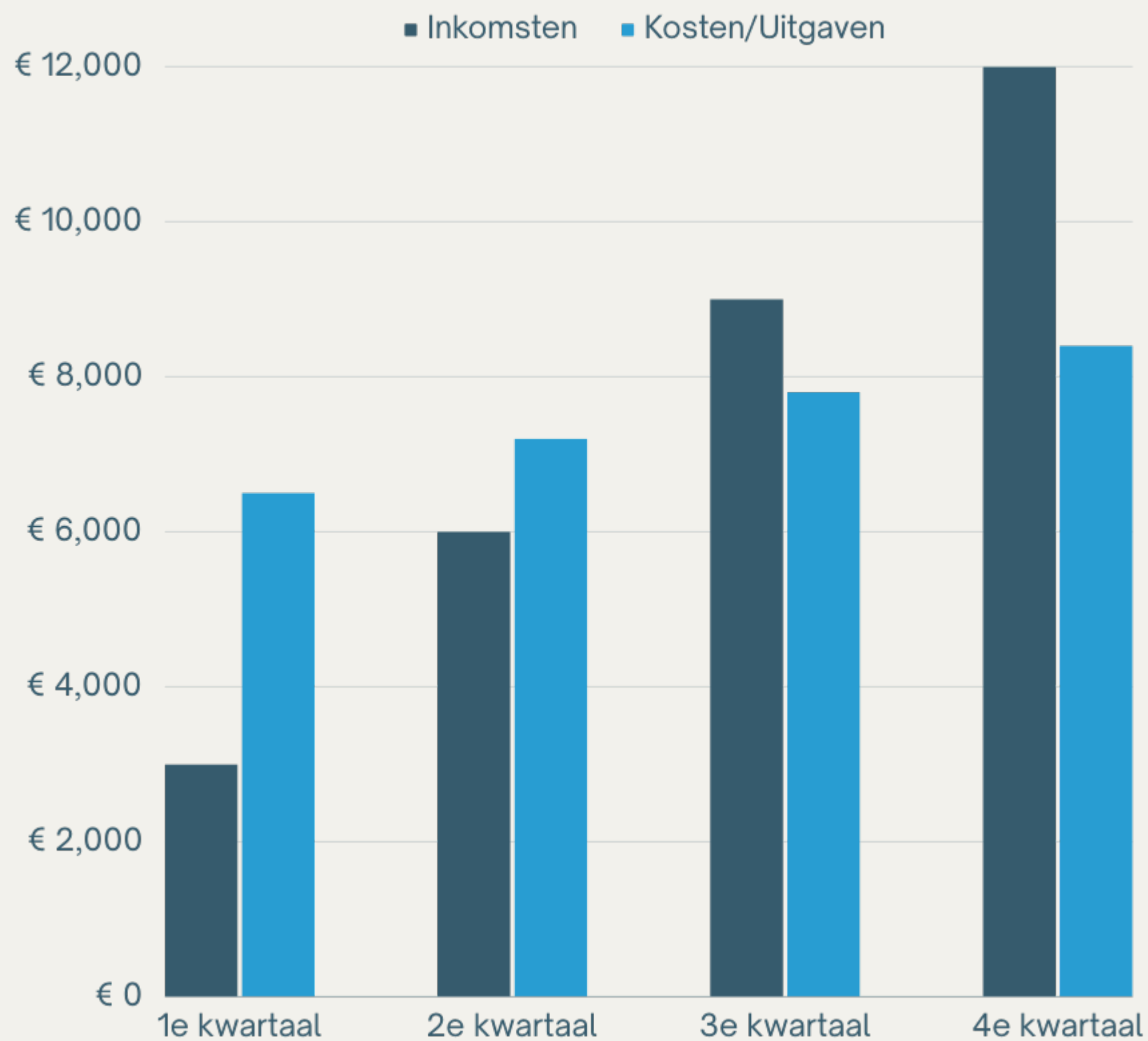

Het Prodia- model

Gebruik deze ontwerpbronnen in je
Canva Presentatie. Ontwerp ze!

Verwijder deze pagina voordat je de
presentatie geeft.

Kostenstructuur en inkomstenstroom

- Pas de grafiek aan om de vergelijking tussen de inkomsten en de totale uitgaven van je bedrijf weer te geven
- Geef een korte toelichting bij je opmerkingen

[Terug naar inhoudsopgave](#)

Voeg bedrijfsnaam toe

Kopieer een notitie, sleep naar het whiteboard en werk je ideeën uit.

Kopieer een notitie, sleep naar het whiteboard en werk je ideeën uit.

Whiteboard pagina

Schrijf hier een notitie

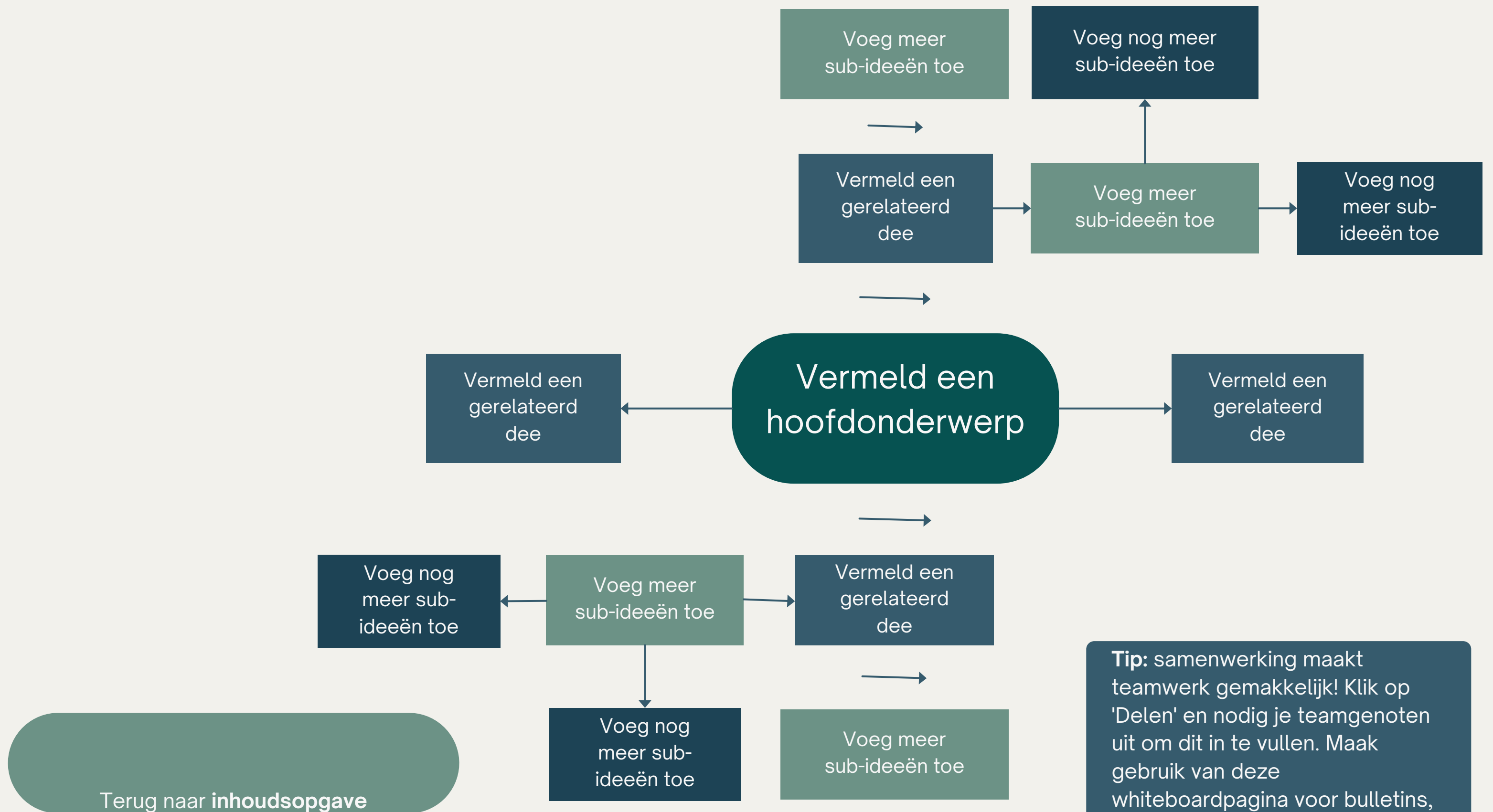

Schrijf hier een notitie

Terug naar [inhoudsopgave](#)

Tip: samenwerking maakt teamwerk gemakkelijk! Klik op 'Delen' en nodig je teamgenoten uit om dit in te vullen. Maak gebruik van deze whiteboardpagina voor bulletins, brainstormen en andere leuke teamideeën!

Tip: samenwerking maakt teamwerk gemakkelijk! Klik op 'Delen' en nodig je teamgenoten uit om dit in te vullen. Maak gebruik van deze whiteboardpagina voor bulletins, brainstorms en andere leuke teamideeën!

Bruikbare ontwerpen

Gebruik deze ontwerpbronnen in je Canva Presentatie. Ontwerp ze!

Verwijder deze pagina voordat je de presentatie geeft.

Informatie pagina

Ontdek de magie en het plezier van Canva Presentaties. Druk tijdens Weergave modus op de volgende toetsen!

Verwijder deze pagina voordat je de presentatie geeft.

B voor vervagen

C voor confetti

D voor tromgeroffel

M voor mic drop

O voor bubbels

Q voor stil

U voor onthullen

Een getal van
0-9 voor een timer

